

**ЮВІЛЕЙ
ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН ТА НАМН УКРАЇНИ,
ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА
ЛЮДМИЛИ ВАСИЛІВНИ НОВИЦЬКОЇ-УСЕНКО**

10 липня виповнилося 90 років видатному вченому, одному із засновників анестезіології та реаніматології в Україні, член-кореспонденту НАН та НАМН України, доктору медичних наук, професору кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Дніпровського державного медичного університету, заслуженому діячу науки України, лауреату Державної премії України у галузі науки і техніки Людмилі Василівні Новицькій-Усенко.

Л.В. Новицька-Усенко після закінчення у 1958 р. лікувального факультету Дніпропетровського медичного інституту (ДМІ), стає першим і єдиним у м. Дніпропетровську штатним хірургом – наркотизатором (так тоді називали тільки створену спеціальність) хірургічного відділення Дніпропетровської обласної лікарні ім. І.І. Мечникова – це була прекрасна клініка, очолювана професором Т.С. Гнілорибовим. У 1962 р. Л.В. Новицька-Усенко організує і очолює перше у Дніпропетровській області, та одне з перших в Україні, відділення анестезіології на базі обласної лікарні і в цьому ж році захищає кандидатську дисертацію «Порівняльна оцінка стану гемодинаміки, функції зовнішнього дихання та тканинного обміну при різних видах знеболювання». На базі створеного у 1963 р. в обласній лікарні протиправцевого центру, під її керівництвом було створене перше в Дніпропетровській області відділення реанімації та інтенсивної терапії. Протягом 1966-2004 років Л.В. Новицька-Усенко очолювала товариство, а згодом Асоціацію анестезіологів Дніпропетровської області.

У 1967 р. вона була обрана на посаду доцента кафедри загальної хірургії з курсом анестезіології та реаніматології ДМІ. У 1971 р. захищає докторську дисертацію «Гемодинаміка та кислотно – лужна рівновага у онкологічних хворих з премедикацією, знеболенням та методом ведення післяопераційного періоду». У 1973 р. Л.В. Новицька-Усенко засновує кафедру анестезіології та реаніматології ДМІ, яку очолювала до 2008 р., і де активно працює й зараз.

У 1978-1981 рр. Л.В. Новицька-Усенко займала пост проректора з наукової роботи, а у 1981-1996 рр. – ректора Дніпропетровського медичного інституту. Протягом 15 років Л.В. Новицька-Усенко працювала-

ла над створенням матеріально-технічної бази та росту наукового і педагогічного потенціалу одного з провідних медичних вузів України, яким є сьогодні Дніпровський державний медичний університет. Активний громадський діяч – депутат Верховної Ради УРСР у 1985-1990 рр.

Окремим розділом робіт Л.В. Новицька-Усенко є навчально-педагогічна діяльність, яка стосується як викладання анестезіології та інтенсивної терапії в медичних вузах, так і підготовки лікарів-інтернів з вивчення питань професійного відбору в спеціальність, феномена «професійного вигорання» лікарів-анестезіологів, психологічної сумісності та шляхів вирішення зазначених проблем. Починаючи з 1977 р., спільно із створеною у ДМІ лабораторією психофізіологічних досліджень, під керівництвом Л.В. Новицької-Усенко були розпочаті дослідження, що включають вивчення та наукове обґрунтування системи професійної орієнтації та відбору в спеціальність «анестезіологія та інтенсивна терапія», побудову моделі «фахівця» і вивчення компонентів діяльності, її успішності, механізмів формування стресу у лікарів-анестезіологів залежно від стажу роботи в спеціальності.

У 1980-х роках під керівництвом Л.В. Новицької-Усенко розроблялися ефективні технології навчання методам серцево-легеневої реанімації на основі системно – діяльного підходу, в основу якого покладена теорія поетапного освоєння знань.

У 1990-х роках Л.В. Новицька-Усенко була ініціатором співпраці з Рочестерською школою медицини і стоматології (США), в результаті якої було розпочато стажування студентів і викладачів ДМІ у США. На той час Л.В. Новицька-Усенко запровадила нову технологію навчання із спеціальності анестезіологія і інтенсивна терапія в «навчальній палатній команді», в яку входили студенти, «молодші» і «старші» лікарі – інтерни і практичні лікарі-анестезіологи.

Науковими інтересами Л.В. Новицької-Усенко є фундаментальні проблеми анестезіології та інтенсивної терапії критичних станів, в яких важливе місце займає дослідження патофізіологічних механізмів та розробка методів лікування при ішемічно-реперфузійному пошкодженні головного мозку, крововтраті та геморагічному шоці. Особливе місце займає цикл клініко-експериментальних досліджень кровозамінника з газотранспортною функцією на основі перфторвуглецевих сполук – перфторану. Другими напрямками наукових досліджень є вивчення механізмів адаптації гомеостазу і розробка оптимальних варіантів анестезії в залежності від характеру оперативного втручання, серцево-легенева та церебральна реанімація, післяопераційні когнітивні дисфункції.

Починаючи з 1980-х рр. вона співавтор підручників для медичних вузів України та практичних керівництв з анестезіології та інтенсивної терапії, за якими навчалися і навчаються вже не одне покоління студентів і лікарів нашої країни.

Людмила Василівна – це людина, для якого справа є первинним і визначальним у житті. Тому саме вона стала засновником Дніпропетровської наукової школи анестезіологів. Під її керівництвом захищено 8 докторських і 52 кандидатські дисертації. Першовідкривачам завжди важко, нова справа вимагає нових знань. Але це і велике щастя, коли ти є першопрородцем. Так, розчарування чергуються з перемогами; так, недостатньо знань і досвіду, але потім, озируючись назад, можна з повним правом сказати, що це саме вони заклали фундамент нової спеціальності, яка живе і стрімко розвивається сьогодні.

Людмила Василівна – це Вчений, який надихає до творчості талановиту молодь. З 1994 р. нею засновані дві особисті щорічні премії для учнів ліцею, студентів і молодих вчених за кращі наукові роботи зі спеціальності, з моменту заснування вони були вручені понад 60 молодим науковцям.

Важко знайти у сьогоднішньому динамічному житті більш оптимістичної та життєрадісної людини, з великою кількістю нових планів, відкритої до всього нового. Перебуваючи постійно з Людмилою Василівною, мимоволі звертаєшся до такого загальнолюдського поняття, як «щастя». Бути щасливим по-справжньому – це значить зайняти своє місце в житті, реалізувати себе повною мірою в улюбленій справі, бути потрібною людям.

Вельмишановна Людмила Василівна, дорогий Учителю, колеги і учні щиро бажають Вам міцного здоров'я і нових творчих відкриттів, щоб ми могли переймати той безцінний досвід, яким Ви так щедро ділитесь з усіма оточуючими!